

Dzieci dwujęzyczne – aspekt psychologiczno-logopedyczny

Emigracja stała się naszą codziennością. Młodzi ludzie często wyjeżdżają za granicę i tam zakładają rodziny. Jedni podejmują decyzję, że zostają na stałe, inni wracają po kilku latach. Zachodzi pytanie czy dzieci dwujęzyczne przyswoją język w takim stopniu, aby mogły rozpocząć naukę wraz z rówieśnikami. Dobrze wiemy, że dzieci wychowywane w dwujęzycznym środowisku przyswajają oba języki, ale są dwie różne sytuacje:

1. W małżeństwach mieszanych zazwyczaj każde z rodziców mówi w swoim języku do dziecka (mózg dziecka oba języki traktuje jak jeden). Zaletą tej metody jest możliwość osłuchania się dziecka z melodią obu języków w pierwszych miesiącach życia, wtedy to układ słuchowy i artykulacyjny jest bardzo plastyczny.

Małe dziecko ma zdolność odróżniania od siebie bardzo podobnych elementów fonetycznych. Wczesne osłuchanie się z językami zwiększa szansę na poprawną wymowę. Należy dodać, że dziecko przyswaja oba języki równocześnie i żaden z nich nie jest dominujący. Ważna jest też **konsekwencja rodziców**:

- ◆ mama mówi do dziecka tylko w jednym języku i odpowiada tylko wtedy gdy dziecko zwraca się do niej w tym samym języku,
- ◆ tata postępuje jw. mówiąc w swoim języku,
- ◆ rodzice między sobą porozumiewają się w jednym, wcześniej ustalonym języku.

2. W małżeństwach imigrantów najczęściej rodzice i dzieci porozumiewają się językiem rodziców. W przedszkolu czy szkole uczą się miejscowego języka (mózg nie traktuje obu języków jak jeden lecz jako dwa osobne języki). Dzieci przyswajają język niejako pod przymusem, muszą dostosować się do większości. W efekcie może to zubożyć znajomość języka ojczystego, którego nie udało się im jeszcze dobrze poznać. W dodatku mogą nie osiągnąć płynności w drugim języku.

Ważne jest, aby w otoczeniu dziecka każdy z języków cieszył się podobnym prestiżem, bowiem nauka w nieprzyjaznym otoczeniu nie przynosi efektów. Język jest istotnym elementem naszego życia i prawidłowego funkcjonowania. Niezaspokojona potrzeba komunikacji powoduje poważne konsekwencje w rozwoju intelektualnym i emocjonalnym. Bariery komunikacyjne obniżają samoocenę.

Prawidłowy rozwój mowy i języka oznacza opanowanie symboli i reguł językowych.

Wyraża się to w umiejętnościach:

- fonologicznych (prawidłowa analiza i synteza głoskowa i sylabowa),
- syntaktycznych (prawidłowa budowa i odmiana wyrazów, poprawne budowanie i stosowanie zdań),
- semantycznych (właściwego doboru słownictwa, adekwatnego używania słów, umiejętności konstruowania wypowiedzi, rozumienia wypowiedzi).

Dzieci, które osiągnęły dojrzałość szkolną dysponują pewnym zasobem słów. Potrafią sprawnie komunikować się, a wyrażane przez nie treści są coraz bardziej złożone pod względem używanego słownictwa i konstrukcji tekstów.

Z myślą o dzieciach dwujęzycznych, tych które rozpoczną naukę w naszych szkołach i tych, które powrócą do kraju, z którego przyjechali, psycholodzy i logopedzi PPPP w Tarnowie proponują konsultacje i zajęcia wspierające rozwój sfery werbalnej poprzez stymulację sfery poznawczej, tworzenie świadomości lingwistycznej, umiejętności operowania znakiem, wyrazem, zdaniem i tekstem, doskonalenie umiejętności stylistycznych.

W naszej pracy ważne jest indywidualne podejście. Terapia ma na celu rozwijanie i bogacenie słownika, wspomaganie rozwoju intelektualnego i emocjonalnego oraz nauczenie dziecka racjonalnego radzenia sobie z trudnościami.

Antonina Maria Ludera – logopeda

Magdalena Podolańska - psycholog